

[Christophersen.]

get nu har fået gennemført efter udvalgsarbejdet. Sådan som loven er kommet til at se ud, sikrer den jo netop den valgfrihed, som må være noget meget væsentligt i et samfund, og så når det drejer sig om uddannelse. Der er jo i virkeligheden tale om, at loven i sin endelige udformning giver friere muligheder for de unge mennesker til at vælge, hvilken uddannelsesvej de vil betrede. Det er noget overordentlig positivt. Det er noget overordentlig liberalt, som vi har lagt megen vægt på.

Endelig har vi fået et forsvarsforlig. Det synes jeg også der er grund til at nævne ved denne afslutningsdebat, fordi det unægteligt er en uhyre betydningsfuld ting, at den frihed, som vi indadtil ønsker at sikre os, også beskyttes imod anslag udefra. Danmark lever fortsat i en farlig og usikker verden. Trods tale om afspænding, trods internationale konferencer, trods mange mere eller mindre vellykkede forsøg på internationalt samarbejde er det stadig noget meget afgørende for os, at vi deltager i et vestligt forsvarssamarbejde. Derfor er det også afgørende, at vi bidrager på en troværdig måde, og jeg er tilfreds med, at denne samling kunne bringe et forsvarsforlig i hus.

Så kommer vi til alt det, som ikke lykkedes, og det er jo unægtelig også en stor portion – måske en endnu større portion. Jeg kunne nævne et område som energipolitikken, hvor vi synes at regeringen har været langsommelig. Det har den været i det sidste par år. Den har talt meget om nødvendigheden af en energipolitisk klarhed, men når det har drejet sig om at få truffet de nødvendige beslutninger, når det har drejet sig om at gøre befolkningen moden til, at disse beslutninger bliver truffet, synes jeg ikke at regeringen har levet op til de forventninger, man kunne have til den på det område. Der har den svigtet. Det drejer sig om a-kraftværkerne, og det drejer sig om en række andre ting.

Der er også et område som ekspropriation til byudviklingsformål. Det var hr. Auken inde på. Nu er hr. Auken jo i hvert fald ikke smukkest i modvind; efter at have lyttet til hans tale er jeg blevet meget overbevist om det, og det undrer mig endda, at hr. Auken kunne kaste sig ud i et voldsomt angreb på os andre, der forsvare den personlige frihed. Vi nærmer os jo grundlovsdagen, hr. Auken! Jeg synes, det er et dårligt tidspunkt at tale om, at det er re-

aktionært og bagstræverisk at ville forsvare den frihed, som den enkelte naturligvis også må have, hvis fællesskabet skal have et virkelig menneskeligt formål.

Jeg er glad for, at grundloven har den slags beskyttelsesregler, og dem har vi valgt at bruge uden nogen som helst betænkning. Vi mener ikke, at fællesskabets beslutninger om et eller andet giver dette fællesskab ret til til enhver tid at sætte den enkeltes interesser til side. Det her er et væsentligt område, og derfor har vi lagt vægt på at få bremset denne lovgivning. Men det er naturligvis beklageligt, at regeringen kunne bevæge sig så langt ud i en lovgivning, at det var nødvendigt at bruge dette middel.

Så kommer vi til problemerne på de mere centrale økonomiske områder. Denne debat finder jo sted under indtryk af de mest dystre økonomiske forudsigelser, vi er blevet præsenteret for i mere end en generation: hvad enten det gælder det økonomiske råds formandskab, regeringens eget økonomiske sekretariat, Nationalbanken eller de af det videnskabelige forskningsråd finansierede udenlandske undersøgelser af Danmarks fremtidsmuligheder, er vurderingen jo alle steder stort set den samme – der kan være lidt forskel i procenter og i konkrete tal – men vurderingen er alle steder stort set den samme, nemlig at det ikke er lykkedes at bekæmpe ledigheden, den vil tværtimod vokse og vokse i de kommende år. Det er ikke lykkedes at bekæmpe betalingsbalanceproblemerne, tværtimod vil de holde sig uændret, nogle steder forudses det endda, at de også vil vokse.

Vi vidste godt alle sammen, at 1977 ville blive et dårligt år. Det er i og for sig ikke nogen nyhed. Det var klart allerede i efteråret 1976, at 1977 ville blive en vanskelig periode. Men det, som er det virkelig betænkelige ved det, vi nu får at høre rundt omkring fra, er jo, at 1978 bliver værre, og at 1979 bliver endnu værre. Det er her, forudsigelserne og regeringens optimisme viser sig ikke at kunne holde stik.

Hr. Svend Andersen (Rosk. a.) citerede en passage fra statsministerens tale i august sidste år. Jeg kunne citere en anden, ikke i nogen polemisk hensigt, men bare for at erindre om, hvad det var for forudsætninger, sidste folketingssamling startede med. Da sagde statsministeren nemlig i sin opsummering af, hvad man